

Orientering

Vedr.: Damplokomotivet S 736 og dets fremtid ved DJM

Fra: DJM

Dato: 12. august 2019

Baggrund

Danmarks Jernbanemuseum har besluttet at hensætte S 736 efter en sidste tur på Kystbanen, lørdag den 14. september 2019.

Hvorfor?

Lokomotivet er et trecylindret lokomotiv, leveret fra Frichs i Aarhus, i 1928, til brug i den sjællandske lokaltrafik. I 1942 var lokomotivet involveret i den første velykkede sabotage, rettet mod den tyske besættelsesmagt, men blev – i hvert fald delvist – udbedret og sat i drift igen. Lokomotivet blev herefter benyttet frem til 1976. Fra 1997 til 2003 blev lokomotivet revideret og sat i drift, men fra start var der store problemer. Allerede få år efter krævede lokomotivet de første store vedligeholdelsesarbejder i form af et totalt rørskift. Der har siden været problemer med at holde kedelrørene tætte.

Gennem de nu 15 år, lokomotivet har været i drift, har den bl.a. været hyppigt brugt til kørslerne i efterårsferien. Men der har været mange problemer med det generelt nedslidte lokomotiv. Kun tre kørselsperioder har været gennemført uden nedbrud og togstop.

Det var håbet, at lokomotivet kunne holdes kørende frem til udløbet af indeværende revisionsperiode i 2023. Men lokomotivets tilstand er på flere områder nu meget ringe. Bl.a. vil en fortsat kørsel frem til 2023 forudsætte endnu et dyrt rørskift, ligesom vandkasserne inden for en årrække vil kræve en omfattende eller fuldstændig fornyelse. I fælles forståelse med arbejdsholdet og de frivillige bag S-maskinens vedligehold er det derfor besluttet, at lokomotivet hensættes efter kørslen 14. september. Lokomotivet overføres herefter til samlingen af ikke-køreklare museumsgenstande.

Museets kørsel i fremtiden

Grundlæggende opererer museer med to kategorier af genstande. Museumsgenstande og rekvisitter. Museumsgenstande skal i princippet bevares til evig tid, som de var ved hjemtagelsen, og derfor kan der ikke foretages konstruktive ændringer i genstanden – kun bevarende restaurering. Her er originaliteten vigtigst. Museumsgenstande er registreret i Slots- og kulturstyrelsens fællesdatabase.

Rekvisitter anvendes til formidling, og her er ingen restriktioner for reparationer eller forbedringer. Rekvisitter kan anvendes til autentisk formidling: her er udtrykket vigtigst.

Danmarks Jernbanemuseums rullende materiel er opdelt efter samme principper, hvilket betyder, at vi kan køre med museumsgenstande, indtil det vurderes, at en større reparation vil være for indgribende i genstandens originalitet.

At et lokomotiv er funktionsdygtigt, er ikke det samme som at bevare det, men den autentiske oplevelse af et lokomotiv formidles gennem kørende lokomotiver og vogne.

Jernbanemuseet finder det væsentligt - så længe det overhovedet er muligt – at kunne fremvise kørende historiske tog, men det må ikke være på bekostning af én af museets hovedopgaver: Bevaring for eftertiden i en så original form som mulig. Derfor er der udpeget specifikke køretøjer, som kan benyttes til veteranogtsformål, fordi der er bevaret andre tilsvarende i bevaringsøjemed. Det gælder bl.a. de tre damplokomotiver E 991, R 963 og P 917, og det gælder jo også ODIN, som ikke er en original, men en replika. ODIN som replika og de tre lokomotiver som rekvisitter kan derfor tilpasses de krav, som sikkerhedsbestemmelser og behov for fornyelse uomgængeligt stiller.

På Danmarks Jernbanemuseum har vi udpeget S 736 som museumsgenstand bl.a. for at kunne bevare sporene efter sabotageaktionen i 1942. Skulle den ombygges til fortsat at kunne køre, ville dette gå tabt.

Overordnede betragtninger

Jernbanemuseet ønsker som nævnt også i fremtiden at køre veteranogt over hele landet i en form for arbejdsdeling med landets veteranogtsklubber. Hvor klubberne oftest kører med lokaltog, vil museet lægge vægten på landsdelstog. Ud over damptog og et tidligt intercitytog vil vi bl.a. gerne kunne holde de to lyntog kørende.

I enkelte tilfælde vil vi så vidt muligt også køre tog med egnede museumsgenstande. Det er vurderingen, at det kan ske uden at give væsentligt køb på bevaringsprincipperne for MZ 1401, MS-lyntoget fra 1935 og Sølvpilen fra 1960'erne.

Hvornår det kan ske, er så en helt anden sag. Det vil pengene afgøre!

FGJ/RSC/SMO